Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: M. Emin Kantürk
İdarehanesi: Nuruosmaniye Caddesi No. 54 — İstanbul
Tel: 23300

2 ŞUBAT 1952 Cumartesi
Sayı: 23

İşçi Hakkı

SİYASÎ MÜSTAKİL GAZETE

Şimdilik her ayın 1 inde ve 15 inde çıkar

Başyazarı: Kemal SÜLKER

Yıl: 1 — Fiyatı 10 Kuruş

Sendikalar Birliğinin İlk İşleri

KEMAL SÜLKER

İstanbul İşçi Sendikaları Birliği yeni bir yönetim kurulu ile faaliyete geçmiş bulunuyor. Şehrimizin en büyük işçi teşekkülü olması bakımından Birliğin göstereceği faaliyet on binlerce, hattâ yüz binlerce işçinin mukadderatı üzerinde rol oynıyabilecektir. Biz bunun içindir ki Sendikalar Birliğinin çalışmalarını ve bu Birlik etrafında ileri sürülen fikirleri dikkatle takip etmeği lüzumlu ve zarurî buluruz.

Beş yıllık bir maziye sahip olan Birliğin yaptığı işler yanında yapamadığı işler daha çok ve daha mühimdir. Bunu yönetim kurulu üyeleri arkadaşlarımız da kabul etmektedirler.

Kanaatimize göre herşeyden evvel tesbit edilmesi gereken noktalar şunlardır:

Birlik Yönetim Kurulu üyeleri gayelerini tahakkuk ettirmek için yapacakları mücadelede ne gibi bir yol takip edecek ve muvaffak olmak için hangi vasıtalara baş vuracaklardır?

İşverenlere karşı takip edilecek mücadele yolu ile hükûmete karşı takınılacak tavır ve tutulacak hareket hattı ne olmalıdır?

Bu sorulara verilecek cevaplarda Yönetim Kurulu ittifak ettikten sonra Sendikalar Birliğinin çalışmasını kolaylaştırma imkânının en büyük kısmı elde edilmiş olacaktır.

Sendikalar Birliği dinamizmini ve istiklâlini muhafaza edebildiği müddetçe memleket hizmetinde kendine düşen vazifeyi yapabilecek, aksi takdirde işçi kütlelerinden gelecek baskının altında çok müşkül duruma düşecektir.

Birlik Yönetim Kurulu üyeleri işçi sınıfının sesine kulak verdiği ve geniş kütlelerin menfaatleri için mücadele edebildiği müddetçe çok şerefli vazifeler görmüş olmanın hazzı içinde en büyük saadete erecektir. Kütlelerin sesini duymıyan ve ihtiyaç içinde kıvrananların karşısında kendi çıkarlarından başkasını düşünmiyen kimselerin nasıl bir âkıbetle karşılaştıkları hepimizin malûmudur.

Sendikalar Birliği gibi büyük bir teşekkülün yürütüm sorumluluğunu ellerinde bulunduranların işçilerin omuzlarında taşınacak gerçek işçi liderleri olmalarını candan dileriz.

Şunu da belirtmek yerinde olur ki «lider» olmak için işçi kütlelerinin öz menfaatlerini çekişe çekişe koparabilmek ve her türlü müşkülleri yenerek başarı sağlamak lâzımdır. Yol çetin, dâva büyüktür. Birlik Yönetim Kurulu üyelerini bu yolda ve bu büyük dâvanın içinde ilerlerken görmek arzusundayız.

İşçi yemekleri gittikçe bozuluyor

Su İşçilerine ekşi bakla ezmesi, Kömür İşçilerine de küflü pirinç verildi

Sular İdaresi Merkez ve Feriköy atölyelerinde çalışan işçilere verilen yemeklerden şikâyet edilmektedir. 23 Ocak günü Feriköy işçilerine bakla ezmesi gönderilmiştir. Hiç bir işçi bu tatsız, ekşi ve iştah tıkayan yemeği yememiş ve olduğu gibi geri göndermiştir.

İki haftadanberi ise her Pazartesi işçilere paça yemeği verilmektedir.

Sendikacı arkadaşlardan bir grup bir muharririmize şunları söylemiştir:

«— Yemeklerimiz çok bozulmuştur. Hele Pazartesi günleri ısrarla paça gönderilmesinin mânasını anlıyamadık. Acaba idare, Pazar günü akşamları işiçileri içki sofralarında iş-u nûşla mı vakit geçiriyor sanıyor. Hiç birimizin bütçesi içki içip sabahleyin paça yemeğe müsait değildir.

İşçiler öğle yemeklerini sabahleyin yiyebildiklerini hatırlat-

(Devamı Sa. 3, Sü. 3 de)

Deniz İş kanununa ihtiyaç

Gemi adamları sendikası, kanunun bir an önce neşrini istiyor

Türkiye Gemi Adamları Sendikası, deniz iş kanununa ihtiyaç olduğunu belirtmekte ve şunları açıklamaktadır:

«Denizin türlü mihnet ve meşakkatlerine göğüs gererek feragatli çalışma ile maişet teminine uğraşan biz gemi adamları menfaatimizi korumakta ve sosyal kalkınmamıza yarayacak tedbirleri almakta rehber olacak bir deniz iş kanunundan maalesef mahrum bulunmaktayız. Karadaki işçilerin çalıştıkları fabrika ve müesseselerde İş kanunundan istifadeleri sağlandığı halde memlekette mevcudu on binleri aşan deniz işçisi gemi adamları bu kanunun dışında bırakılmıştır. Halbuki işverenle aramızdaki hukukî münasebetlerin tanziminde esas olacak deniz iş kanununa kat'î ihtiyaç vardır. Böyle bir kanunun mevcut olmayışından yıllardanberi emeklerimizin karşılığını alamadığımız gibi işçi sigortası-

(Devamı Sa. 3, Sü. 2 de)

Değirmisazda işçilere 175 kuruş veriliyor

Sendika ihtilâf çıkaracak

Değirmisaz (Özel) — G. L. İ. İşçileri Sendikası Yönetim Kurulu bölgemizdeki hayat pahalılığı karşısında mühim bir karara varmıştır. Sendika işçilerin dörtte üçünün günde 75 kuruş gibi son derece düşük ücret almasını gözönünde tutmuş ve umumî bir zam istemiştir. İşletme bu zam talebini kabul etmezse toplulukla iş ihtilâfı çıkaracaktır.

(Y.Ç.)

Birleşecek İşçi Sendikaları

Tunçbilek (Özel) — G.L.İ. Müessesesi dahilinde bulunan, Değirmisaz Tunçbilek ve Soma kömür Sanayii İşçileri Sendikalar nın birleşmesi için çalışılmaktadır.

Bu üç kardeş sendikanın birleşmesi için, atılan kıymetli adımın, tahakkuku ile sosyal hayatımızın tekâmül ve inkişafını temine çalışan, müteşebbis arkadaşları tebrik eder hayırlı faaliyetlerinde muvaffak olmalarını dileriz.

(Y. Ç.)

Sendikalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanlığına Mehmet İnhanlı seçilmiştir. Yeni başkana ve yönetim kuruluna seçilen sendikacı arkadaşlara başarılar dileriz. (Resimde Mehmet İnhanlı görülmektedir.)

Tunçbilekte ev yolsuzluğu

Tunçbilek (Özel) — G. L. İ. Tunçbilek- işletmesinde- çalışan- Memur- ve bazı işçilerin Tunçbilek mıntıkasında kendilerine ait tapulu evleri oldukları halde işletmenin evinde barınmaktalar. İşletme bu şahısların evlerinin olduğunu bildiği halde işletme evi bunlara verilmiştir, kira ile ve yevmiyesi az olan işçilere işletme evlerinin verilmesi lâzımdır.

(M.Y.)

İnşaat ve inşaat malzemesi işçilerinin acı durumu

Ankara inşaat sendikası, işçileri sendikaya üye olmeğa davet ediyor

Ankara (Özel) — Ankara İnşaat ve İnşaat malzemesi usta ve işçileri Sendikası Yönetim Kurulu Marangoz, Doğrama, Mobilya, Duvarcı, Sıvacı, Mozayıkçı, Tesisatçı, Elektrikçi, Fayansçı, Demirci, Tenekeci, Boyacı ve Bilûmum İnşaat Usta ve işçilerine hitaben bir beyanname yayınlamıştır. Beyannamede ezcümle şöyle denilmektedir:

«Kıymetli işçi kardeşlerimiz;

İlk bakışta maziye dön! Kıymeti biçilmez sanat eserlerinde senin ecdadın da kimden aşağı kaldı? Fakat şahsî ihtiras ve menfaatlerin galebe çalması seni bugünkü acı duruma düşürdü. İlham aldığın bir işde hangi dâvayı başarmadın? Şimdiye kadar hangi işde, hangi sanatta kimden, hangi milletten geri kaldın? Asırlar evvel dahi demokrasiyi icadedenler yirminci asır Türkiyesi kadar olgun olduğundan şüphe etmiştir.

Sanatkâr olarak iltifat ikramlara garkolduğun günler yaptığın eserleri görenlerin hayran olarak ondan ilham aldığını da hatırla. İnsan ne zamandır ki arkasında iyi bir sahip bulduğu gün bütün arlığını beşeriyetin yükselmesi için harcar.

Sen ki Türk Milletinin gözbebeği, kıymetli unsuru, sanatkârı, işçisi, bunları icatta, kimseden aşa-

(Devamı Sa. 3, Sü. 1 de)

Adanada bir iş verenden işçiler 12,390 liraistedi

Haksız yere çıkarılan işçiler kıdem tazminatını istiyorlar

Adana (Özel) — Uzun müddet Toros Çırçır Fabrikasında çalışmış, Çırçır Fabrikaları İşçileri Sendikası üyelerinden ustabaşı Ali Altınel, bekçi Yusuf Gürger, Makine Sanayii İşçileri Sendikası üyelerinden makinist Muharrem Gerçek ve Sait Hüdür'ün ani olarak işten çıkarılması üzerine, fabrika sahibi Katerina Kokinakis aleyhine 12.390 liralık muazzam bir kıdem tazminatı dâvası açılmıştır.

Gayri kanunî olan bu, işten çıkarılma hâdisesinden dolayı açılan dâva; davacı işçiler lehine netice vereceğe beklenmektedir.

Tunçbilekte P.T.T. şubesi isteniyor

Tunçbilek (Özel) — Tunçbilek, Tavşanlıdan 13 kilometre uzak mesafede bulunmaktadır. (2500)e yakın işçisi bulunan Tunçbilek mıntıkasında P.T.T. idarehanesi bulunmamaktadır. Bunun için işçiler bir çok masraflara katlanarak Tavşanlıya gitmek mecburiyetinde kalmaktalar. İşletmede bir P.T.T. idaresinin kurulmasını işçiler sabırsızlıkla beklemekteler.

(M.Y.)

Tekel İşçi Sendikalarının Federasyon Teşebbüsleri

İzmirde Tekel Sendikaları Birliği kurulurken şehrimizde de Federasyon ana tüzüğü hazırlanıyor

İzmir (Özel) — Dört Tekel işçileri sendikasının teşkil ettiği «Tekel İşçi Sendikaları Birliği» Yönetim Kurulu üyeleri aralarında vazife taksimi yapmışlardır. Başkanlığa Tekel İşçi Sendikasından E. Kesirli, Bşk. vekilliğine Tekel Şarap Fabrikasından İsmet Bilginer, Sekreterliğe Tekel Tütün işçileri sendikasından Hilmi Taşdelen, Sorumlu saymanlığa Tekel Tütün İşçileri Sendikasından Ali Aykut; veznedarlığa Tütün ve Sigara Sanayii Sendikasın

(Devamı Sa. 3, Sü. 3 de)

Bize göre :

Rivayet odur ki...

Yazan: Münip KOÇOĞLU

Ötedenberi bilginlerin büyük bir dertleri varmış. Şu fizikle kimyayı bir evlendirsek, birbirlerinden ayrılmaz «tek çift» haline getirebilsek. Rivayet odur ki bu olmuş, bir yatakta kocamaları mümkün kılınmış. Şimdı cıyak cıyak bir de yavruları varmış adını «sentetik» koymuşlar. 17 nci asır sanayi inkılâbının sembolü olan «Mavi tulum ve dişli» yerine «Beyaz önlük ve kalıp».

Sentetiğin bir numaralı başarısı «plâstık» tir. Rivayet odur ki; en kuvvetli çelikle boy ölçüşecek sağlamlık, en yumuşak madenle cilveleşecek yumuşaklık, en ucuz maliyetle alay edecek bir imal kapasitesi olan plâstik yalnız demire ve keresteye değil, yüne ve pamuğa da posta koymuş meydan okuyormuş. Lokomotif tekerleği ve transatlantik şaftından tutunuz da giyim ve ev eşyasına kadar burnunu sokmadığı yer kalmamış.

Havadan ham maddesi, petroldan ek maddesi, döle kalıba basın presi.

Sanayi inkılâbiyle şiddetlenen ve her an şiddetini arttırarak zamanımıza kadar gelen dünya ham madde kaynaklarının sömürülmesi yanında aynı şiddetle devam eden ve gelişen dünya nimetlerine tasarruf öyle bir zorlama çağında bulunuyor ki:

a) Bilgini laboratuvara götürüp bağlıyan yol, ham madde kaynaklarının tükenmesi veya tıkanmasıdır.

b) Laboratuvarın sentetiği sokağa fırlıyamamanın, piyasanın plâstiği bir anda dünyayı kaplıyamamanın tezadiyle kıvranırken; teknik tekâmülün ilmî tasarrufiyle ticarî tasarrufu arasındaki bağ sonuna kadar gerilmiş canbaz ipine benziyor.

Öyle bir çağa gelmiş bulunuyoruz ki; nasıl siyasî coğrafya mânasını kaybetmişse, tabiî coğrafya da kaybetmek üzeredir. Ham madde istihsali ve anlayışı değişiyor.

Dünyanın çevresi demir aşa, demir çarıkla ölçülmüyor; saniyeleri de bir kaç bine bölmek icap ediyor. Dizel oyuncak sanayiinde bile işe yaramıyor. Tepkilinin demode olması için yalnız beş sene bekleyiniz. Çocuğunuz elektrik trenini oyuncak olarak da beğenmiyecektir. Petrol akaryakıt olmaktan çıkmıştır. Elektrik atom enerjisi yanında poturlu hacıağa oluverdi. Maden ocaklarının, petrol yataklarının, kauçuk ormanlarının fotoğraflarını iyice saklayınız, ileriki

(Devamı Sa. 3, Sü. 1 de)

Sendika nevileri ve işveren sendikalarının gayeleri

Türk Sendikalar Kanunu muhtelit sendikalara müsaade etmemekle iyi etmiştir

— 3 —

Yazan **Kemal KARPAT** (Avukat)

Sendika nevileri:

Sendikalar cemiyetimizin karakteristik bir vasfı olarak hemen bütün faaliyet sahalarına yayılmak istidadını gösterirler, sendikayı, sermaye ile emek tefrikinden doğmuş olarak nazara aldık. Bununla beraber sermayenin sosyal karakterile alâkası bulunmayan ve mücerret olarak meslek menfaatlerini korumak gayesi güden sendikalar da mevcuttur. Bu sendikalar, azalarının menfaatlerinin daha iyi korunmasını istihdaf eder. Bunların bir kısmı işçi sendikalarına yaklaşmakla beraber bazıları tamamile farklı bulunurlar. Tefriki yaparsak mevzuumuz daha iyi tebellür etmiş olur.

Sınaî sendikalar:

Bizim mevzuumuzu alâkadar eden ve tetkikimizin bilhassa üzerinde teksif edildiği sendikalar bu sendikalardır. Bunlar sınaî faaliyet zımnında doğmuş olanlardır. Bunları şöyle inceleyelim:

İşçi sendikaları: Bir fabrika veya işletme faaliyetine yalnız enerjisini katan ve bunun mukabilinde bir ücret alanların kurdukları sendikalardır. Kanunumuzun tabiri ecnebi lisanlarda her sendikaya verilen isme uygun bulunmaktadır. İşçi sendikalarına vasıflı ve vasıfsız işçiler girmekle beraber vasıfsız işçilerin buraya girmek için daha müsait hareket ettikleri görülmüştür. Zira, vasıflı işçi daima olmasa da ekseri ahvalde vasıfsız işçiden daha yüksek bir ücret almış ve yaşama standardı daha yüksek olmuştur. Gerek doktrin ve gerek mevzuatın kısmı âzamisi işçi sendikalarına tahsis edilmiştir. Bizim mevzuumuzda bilhassa işçi sendikalarını nazara aldığı için diğer sendika nevileri üzerinde fazla durulmamıştır.

b. İş veren sendikaları:

İşçi sendikalarının artan faaliyeti karşısında bu hareketin kendilerine tevcih edildiğini bilen patronlar korunmak çarelerini düşünerek ve mukabil hareketlerde bulunmak üzere aralarında sendikalar kurmağa başladılar. Sendikaların elinde en kuvvetli silâh olan greve karşı patronların da -lock out- hakkı vardır. Fakat patron sendikalarını yalnız mukabil bir müdafaa silâhı mesabesine indirmek yanlıştır. Ayni grup sanayie mensup olanların endüstrinin daimî ilerleyişi karşısında yeni istihsal çareleri aramağa ihtiyaçları olması, iptidaî madde tedariki, istihsal fiyatlarının yeni usullerin kullanılmasile düşürülebileceği problemleri bunları da teşkilâtlanmağa sevketmiştir.

Bazan âzaları arasında yardımlaşmayı da nazara alan patron sendikaları işçi sendikasına nazaran farklar arzederler. Çünkü buradaki yardımlaşma sosyal noktadan değil de, iş icabı işletmeyi alâkadar eder, kredi yardımlaşması tabiri caizse de bu objektif bir yardımlaşmadır. Bununla beraber patron sendikaları çok defa hakikî tröst kartellere müncer olmakla iktisadiyat için büyük mahzurlar doğurabilecek durumdadır. Patron sendikaları hakikî bir inhisara götürdükleri için çok defa bunlara karşı mücadele bir sınıf hâkimiyetine karşı mücadele manzarası arzetmektedir.

Muhtelit sendikalar:

Sınaî sendikalar meyanına işçi ve patronların dahil oldukları muhtelit (Mixt) sendikaları bu gruba dahil edebiliriz. Bu gibi sendikaların ihdasile iş ve kapital arasında olduğu iddia edilen zıddiyetin kaldırılması, aradaki ihtilâfların cebir vasıtalarına gidilmeksizin sendika duvarları arasında halledilmesi istenmiştir. Bu durumdaki sendikanın bir hakem mevkiine konulması, ilk görünüşte muvafık olan neticelere varamamıştır. Nazi Almanyasında ve halen İspanyada bu sistem sendika mevcuttur. Otoriter, daha doğrusu totaliter bir devlet sinesinde herşeyin üst iradeye tâbi olacağı ve fertlerin menfaatı başkaları tarafından düşünüleceği ve asıl alâkadara söz hakkı verilmiyeceği nazara alınırsa bu gibi usulün ihtiyar edilmesindeki mahzurlar kolayca görülebilir.

Kanun vazımızın muhtelit (mikst) sendika yaratamaması her bakımdan memnuniyetle karşılanacak bir keyfiyettir.

d. Sarı sendikalar: Patronlar yardımı ile kurulup grev halinde işlerine devam ederler ve grev, index ve boykotajlara iştirak edemezler.

Ziraat Sendikaları: Avrupanın garbında ve bilhassa şarkında olan memleketlerde ziraat büyük bir yer işgal eder. Burada da yevmiye, aylık veya senelik ücretle çalışanlar vardır. Ziraat sahasında da bir sendikalaşma mevzuubahis olmuştur. Fakat buradaki sendika faaliyeti baştanbaşa sınaî işçi sendikalarından farklı bir karakterdedir.

Ziraat işçisinin çalışma şeraiti bambaşkadır. Senenin muayyen aylarında çalışır ve onun çalışması ancak bazı ziraat kollarında bir arada olur. Yani toplu bir çalışma halinde değildir. Çalışma müddeti de hava şartlarına göre değişir. Bazı ziraat şubeleri vardır ki, yalnız sabah iş görülmesini icabettirir. Meselâ, tütün kıyma. Diğer bazı şubeler vardır ki, ancak güneşin kızdığı vakit çalışmaya müsaittir. Meselâ, mahsul biçimi. Sonra her ziraat şubesindeki iş muayyen devrelere ayrılıp her devre bir kaç hafta veya bir kaç ay devam eder. Onun için ziraatte işin icabı olarak endüstrideki ahkâmın tatbikine imkân yoktur. Endüstride çalışma üniformdur. Her gün aynı ve aynı çalışma konusu vardır ve onun için de müddet sekiz saat olarak tahdit edilmiştir. Halbuki ziraatte böyle bir tahdide imkân yoktur. Hukukan imkân olsa da fiilen tatbiki fena neticeler verir. Onun için ziraatte normal çalışma müddetleri 12-15 saat civarında ve bazan da 18-20 saata kadar çıkar (1).

Ziraatte işçilik ve sermaye münasebeti de yok gibidir.

Kırda çalışan toprağın bizzat sahibidir. Kendisi, ailesi hep beraber didinir durur ve bazan yanına yardımcı olarak iş müddetince bir kaç kişi alır. Bunun için ziraat işçisi hiç bir zaman bir sermayedar karşısında kalmış değildir. Bazı hallerde henüz feodalite artıkları bulunan yerlerde köyleri içine alan geniş topraklara sahip şahıslar vardır. Bu hallerde bile köylü o toprağı ya kiracı veyahut da ortakçı olarak işler. Bu şerait altında vukubulacak ve toprak sahibine yöneltilecek bir hareket iş şartlarının islahını değil, belki mülkiyetin iskatını istihdaf edecektir. Ekseri hallerde çiftçi hem müstahsil ve hem de müstehliktir. Kendisine lâzım olanından fazlasını istihsal ettiği zaman o şeyi satışa arzeder. Yani endüstrinin bir kaç devre içinde, bir kaç el değiştirmek şartiyle yaptığı ameliyeyi çiftçinin bizzat kendisi yapmaktadır.

Böyle farklı şartlar dahilinde çalışan ziraat işçisinin sendika kurması çok güç olacağından ve bazı hallerde işçilerin dağınıklığı ve topluluk şuurunun henüz meydana çıkmamış olmasından dolayı imkânsız hale geleceğinden buradaki sendika faaliyetini ayrı mütalea etmek zorundayız. Çalışma konusu olarak ziraat, üzerinde her bakımdan hassasiyetle durulmağa değer bir mevzu olmakla beraber sendika faaliyeti noktasından ehemmiyeti mahduttur. Ziraat sendikaları müşterek bazı gayelere varmak için hareket ederler. Bazan makine satın almağa, bazan tohumların islahını veya yeni mahsul çeşitleri ihdasını bazan da mahsullerini vasıtasız satmağı gaye edinen bu sendikalar birer kooperatif manzarasını arzederler «2».

Ziraat sendikalarının endüstri sendikalarına yaklaşan bazı nevileri de vardır ki bunlar kısmen endüstri manzarası arzedenlerdir «3». Meselâ, bağcılar ve orman işçileri sendikaları olduğu gibi. Fransada bu iki nevi sendika endüstri sendikalarına mümasil hareketlerde bulunmuşlar ve hattâ C. G. T. ya iltihak bile etmişlerdir. Ziraat sendikalarının arzettikleri karakter bakımından korporasyon şeklinde çalışmalarına hararetli taraftarları çıkmıştır «4».

Salleron, ziraat işçisinde sınıf şuuru olmadığı ve bunlarda zaten bir sınıf mücadelesi mevzuubahis olmadığını nazara alarak bunların korporasyon şeklinde teşkilâtlanmalarını muvafık buluyor.

---

(1). Prof. Reşat Nalbantoğlu konferansından 30 Nisan 1948 Eminönü Halkevi.

«2» P. Larogue Patrons et ouvriers Paris 1938 Sa. 136

«3» André Marchal Le Mouvement syndical en France, Paris 1945.

«4» Louis Salleron Naissance de l'Etat corporatif Paris 1942 Sa. 184.

Veremli bir işçi konuşuyor

Veremle mücadele, ancak hayatı ucuzlatmakla mümkün olacaktır

1 — Ben tam dört seneyi dolduran veremli ve iki çocuk babası bir işçiyim. Tedavim için bir çok külfetli masraflar şahsım ve müessesem tarafından yapılarak o günkü imkân nispetinde tedavi edilmek için birçok hastahane ve mütehassıslara baş vurduk. Fakat yapılan tedaviler, gayri kâfi gelmekte idi çünkü iş yerlerimin yönetmenlik müddeti yalnız bir gribi tedavi edecek kadardı.

2 — 1/3/951 tarihinde çıkacak umumî hastalıklar kanununu beklemek ve ondan şifa dilemekte idik. Zannedersem siz de Reisi Cumhur ile sendikaların toplantısında hazır bulunuyordunuz. Ben de haddim olmıyarak sendikamı temsilen orada veremli işçilerin durumunu bizleri dinleyen zevata kudretim ve saf düşüncelerimle izah edebilmeğe çalıştım ve bu kanunun bir an evvel tatbike geçmesi için sendikanın namına ricada bulundum.

3 — 1-3-951 tarihinde yürürlüğe giren kanun bizleri yeniden uzun tedavi müddeti zarfında hayata kavuşturdu, yalnız bu kanunun bazı aksaklıklarını sizlere izaha çalışacağım yapabilirsem;

4 — Kanunun birinci vazifesi hastayı şifaya kavuşturmakla bitmektedir. Fakat bu işte, bu iş hatalıdır. Hastayı iyi ettikten sonraki en önemli vazifesi işçinin çalışma kudretini ve çalışacağı işi tensip etmek ve sık sık sıhhî muayeneye tâbi tutmak lâzımdır. Maalesef ki bu bizde yapılmıyor yapılmadığı gibi tedavinin de hiç bir kıymeti kalmıyor.

Saniyen işçiler arasındaki verem âfetinin genişlemesine en çok âmil olan şey de başta gıdasızlık ve sonra evdir. İşçimizin yüzde doksanı bir odada üç, dört hattâ beş nüfus yaşamakta, bunların biir veremli ise diğerlerini de aşılamaktadır. Çünkü evler gayri sıhhî olup koruma çareleri ise cidden güçtür. Bunun için işçi kütlesinin bulunduğu mıntakalarda daimî pazaryerleri tesisi için Belediyenin müsaadesini temin etmek işveren veya vekillerinin iş sahaları yakınında işçilere sıhhî evlerin inşasına behemehal çalışması elzemdir, işverenleri külfetli masraflar yapacaklarına buna sarfedilen binlerce lirayı işçi evlerine vererek bizleri sıhhate kavuştururlarsa istihsal de muhakkak ki daha verimli olur.

İşçiye zam yapılmakla bu iş önlenmez hayatı ucuzlatmakla önüne geçilebilinir kanaatindeyim, veremle mücadeleyi yazı ile değil fiiliyata geçerek elzem olan her aksaklığı imkân nispetinde yapmakla önüne geçilebilinir, yoksa yazı ve broşürle değil.

Büyükdere Kibrit fabrikası ustalarından
Kemal Kamacıoğlu

Sigortalardan Şikâyetler

Bir işçi niçin ve nasıl tedavi edildi?

Eğrikapı, Şişe Fabrikası İşçilerinden Birinci Mümessil İsmet Arslaner gazetemize şu şikâyette bulunmuştur:

«— İşçilerimizden Nuri İpek geçen hafta evinde hastalanmış ve işine gelemiyecek derecede rahatsız olduğundan, fabrikaya haber vermiş, sigorta doktorunun evine gönderilmesinin teminini istemiştir.

İşveren tarafından tanzim edilen 10/1/1952 tarihli Vizite kâğıdı, arkasına hastanın sarih adresi de yazılmak suretile, evvelâ fabrikanın yakın olduğu Çemberlitaş dispanserine gönderilmiş, Dispanser de kâğıdı götüreni Cağaloğlundaki Sigorta Müdürlüğüne havale etmiştir.

İşçi Sigortaları Kurumuna götürülen Vizite kâğıdını, Kurum, hastanın ikamet ettiği mahale en yakın olan Üsküdar Bağlarbaşı dispanserine posta ile gönderilmek üzere almıştır.

Fakat hiç kimse hastanın evine uğramadan bir hafta geçmiş ve nihayet hasta, kendi parası ile tedavi olarak iyileşmiş ve işine dönmüştür.»

İhtikâr yapan bakallar var

Tunçbilek (Özel) — G.L.İ. Tunçbilek mıntakasındaki bakkal dükkânları işçiye yüksek fiyatla yiyecek ve eşya satmakta, fiyat gösteren etiket bulunmamaktadır. Bu pahallılığı ve etiket noksanlığını jandarma Başçavuşu ve İbet köy muhtarı görmemektedir. İlgililerin nazarı dikkatini celbederiz.

(M.Y.)

Fırın İşçilerinin yatacak yer dâvası hallediliyor

Dernek Başkanı Özaydın izahat verdi

Un ve Unlu Mâmulât İşçileri Derneği Başkanı Abdullah Günaydın bir arkadaşımıza şunları söylemiştir:

«— Fırınlarda işçilere ücreti imaliye bedeli olan 332 kuruşun verilmesinde işverenlerle anlaşmağa muvaffak olduk. Bir çuval undan 106 ekmek çıktığı halde Belediye 110 ekmek çıkacak demektedir. Her çuvalde fazla istenen bu 4 ekmek yüzünden İş Kanununun işverenlere tahmil ettiği külfetler yapılmamakta, bundan da işçiler zarar görmektedir.»

Abdullah Günaydın işçilerin yatak meselesi hakkında demiştir ki:

«— Biz işçilerin fırınlarda yatırılmamasını istiyoruz. Her işveren çuval başında 90, hattâ 20 kuruş verirse biz örnek olarak işçilere yatacak pansiyon temin edeceğiz. Derneğimiz maktadır.»

inşaat ve inşaat malzesi işçilerinin acı durumu

(Baş tarafı sayfa 1. de)

ğı kalmadığını ispata kâfi çok vesikaların vardır. Bu vesikalar senin olgunluğuna kâfi birer delildir.

Bugüne gelince: Hayatın binbir acı ve ıztırapları seni bugünkü kötü durumlara düşürdü. Çalıştığın, yorgunluktan bizar kaldığın, yalnız ve yalnız sanat yapmak için değil, çoluk çocuğuna ekmekle, kuru fasulye parasını kazanmak için didindiğin bir senenin dört ayı sana güneşin kavurucu sıcakları altında ne vaadedebilir. Tozlu atelyelerin, muhanet, katil makinelerin düşünceli anlarını bulduğu dakika hayatının tek varlığı olan elini, kolunu koparmak, hattâ gözünü çıkarmaktan dahi çekinmediğini pekâlâ bilirsin. Kurduğun o koca binaların muhanet iskeleleri, senin ayağını çelmek, sana zaman zaman düşmanlık yapmakta, senin hayatını ortadan kaldırmakta acımaz.

Beşeriyetin insan kütlesi, şahsî ve tek olarak, sakat olan veya ölenlere, ancak acır yahut da geride kalan senin zavallılarına bir gün, beş gün, bir hafta yardım eder. Zaten biz işçiler on gün boş kaldık mı on birinci günü açız. Ya çalıştığımız senenin dört ayından sonra ne yaparız diye. Her halde bize suali siz sormazsınız: Çünkü; senin ne yaptığını sen pekâlâ bilirsin.»

Bundan sonra beyannamede şunlar belirtilmektedir:

«Biz şimdi kuvvetli bir milletten kuvvetli bir cemiyet kuruyoruz ki bu cemiyete de sendika adını veriyoruz. Sendika, cemiyette işçinin yüksek bir seviyeye çıkmasını, bugünkü insan haklarını, Birleşmiş Milletlerin kabul ettiği ve bizim de imza koyduğumuz beyannameye uygun bir şekilde yaşama hakkını teessüs ettirmek için çalışan bir topluluktur. Dünyada her şey toplulukla istenir; toplulukla yapılır, birleşmekten doğar.»

Deniz iş kanununa ihtiyaç

(Baş tarafı sayfa 1. de)

nın bahşettiği haklardan da faydalanamıyoruz. Ayni zamanda beden işçisi olan gemi adamlarının ağır şartlar içinde günlük çalışmaları daima 8 saati aşmakta ve çok kere bu müddet iki mislini bulmaktadır. Kara işçilerine fazla mesaileri için kanunen fazla ücret verildiği halde deniz işçisi olan gemi adamlarının bu haktan mahrum edilmek suretiyle kanun dışı bırakılmasını, demokrasinin temelini teşkil eden içtimaî adalete uygun bulmuyoruz. Bu haksızlığın bir an evvel giderilmesini hükûmetten diliyoruz.»

Deniz İş Kanunu hazırlanıyor

Ulaştırma Bakanlığınca hazırlanan Deniz İş Kanunu tasarısı Çalışma Bakanlığında kurulan müşterek bir komisyonda incelenmektedir. Bu maksatla Türkiye Gemi Adamları Sendikasından bir mümessilin Ankaraya çağırılması Çalışma Bakanlığı tarafından kabul edilmiş ve keyfiyet ad geçen sendikaya tebliğ edilmiştir.

İzmirde açılan şube

İzmir (Özel) — Türkiye Gemi Adamları Sendikası Karadeniz Ereğlisi ile Zonguldakta ihdas ettiği mümessilliklere ilâveten bu kere şehrimizde de bir mümessillik vücuda getirilmiştir. Bu limanda mevcudu bini aşan deniz işçisi ve gemi adamı, merkezi İstanbulda Kuruçeşme kömür parkı binasında olan Türkiye Gemi Adamları Sendikasına kaydedilmektedir.

Fazla mesai farkı istendi

Zonguldak (Özel) — Karadeniz Ereğlisi Kömür İşletmesinin Zonguldak limanındaki romorkör, motör, ve mavna gibi deniz vesaitinde müstahdem kaptan, makinist ve gemicilerden mürekkep 60 kişilik bir ekip mensup oldukları Türkiye Gemi Adamları Sendikası vasıtasile Çalışma Bakanlığına dilekçe ile müracaat etmiş ve günlük 12 saate varan fazla çalışma ücretlerinin verilmesini istemiştir. Bakanlığın bu hususu Yüksek Hakem Kurulunca tetkik ettirmesi umulmaktadır.

Makine zabitleri kursu

Türkiye Gemi Adamları Sendikasının 951 yılı Kasım ayının birinde açmış olduğu gemi makinistleri kursu 15 Şubatta sona erecektir. İkinci kurs gemi makine zabitleri için tertiplenmiştir, ve 1 Nisan 952 de açılacaktır. Şimdiden öğrenci kaydına başlanmıştır.

Bize göre

(Baştarafı sayfa 2 de)

neslin «eğlencelik» i olur. Laboratuvar adamının beyni radardır. O şimdiden denizlerin dibini suyun yüzüne çıkarıyor, göklerin yüksekliğini toprak seviyesine indiiryor. Televizyon çoktan radyoyu gramofonlaştırdı. Yıldızları saçlarından yakalayıp yer yüzüne indiriyorlar, neredeyse sobalarımızda mahrukat olacak. Ve bir gün gelecek atom umacısı bize Noel babadan çok daha sevimli görünecektir.

Mesele burada bitmiyor ve temenni ile halledilmiyor. Bizim için mühim olan bunların hepsinin birden «Mahmutpaşalık» olmasıdır.

işçi mümessili ve ücretlerin indirilmesi

İbiş Aydınlalatanın verdiği izahat

Geçen sayımızda bir işçi mümessili hakkında çıkan bir yazı üzerine adı geçen mümessil gazetemize şu mektubu göndermiştir:

İşçi Hakkı gazetesi Yazı İşleri Müdürlüğüne:

Gazetenizin 15 Ocak 952 tarihli nüshasında: Bir işçi mümessili işverenle ücret indirme teklifini işçilere kabule çalışmış» başlıklı bir yazı yayınlanmıştır. Bu haberde benim işçi mümessili olduğum ve işverenle ücret kırma teklifini kabul etmeleri için işçi arkadaşlarımla ısrarda bulunduğum bildirilmektedir. Bu hareketimin üzüntü ile karşılandığı ilâve edilmektedir.

Bu yazıyı ben de üzüntü ile okudum. Bir defa şunu açıklamak lâzımdır. Ben depoda işçi mümessili değilim. Mümessil işçilerin yedeklerinden biriyim. Hiçbir zaman işçi arkadaşlarıma işverenin ücret indirme teklifini kabul ettirmeğe çalışmadım.

Ben daima işçilerin ücretlerinin arttırılmasını istiyen ve bunun için çalışan bir işçiyim. Bu bakımdan keyfiyetin tavzihan neşrini rica ederim.

İbiş Aydınlatan

işçi yemekleri gittikçe bozuluyor

(Baş tarafı sayfa 1. de)

makta ve Sular İdaresinin ona göre hareket etmesini istemektedir.

Küflü Pirinç Dağıtılmış

Tunçbilek (Özel) — Garp Linyitleri Tunçbilek mıntakasındaki işçilere tevzi edilmekte olan erzak arasında verilen pirinçlerin küflü, kırık ve taşlı olduğu görülmüştür. İşçiler, sendika ve işçi mümessilleri kanaliyle pirinçleri Belediyeye göndermiş ve tahlilini istemiştir. (M.Y.)

İŞÇİ HAKKI

Haftalık Siyasî
Müstakil Gazete
Gönderilen yazılar geri verilmez.

Yıllık abonesi 520 kuruş
Altı aylık 260 »

İlân Tarifesi

Başlık 20.00 lira
Resmî ilânların bir santimi: 2.06 »
Kongre ilânları 7.50 »

Doğum, nişan, düğün ve ölüm ilânlarından hiç bir ücret alınmaz.

Basıldığı yer:
Şaka Matbaası

Tekel işçi Federasyonları

(Baş tarafı sayfa 1. de)

dan Nihat Kamar, üyeliklere Baha Doyranlı, Orhan Sorguç, Mustafa Üçler, Vahit İçer, Durak Erdenilgen seçilmişlerdir.

İzmirdeki Tekel işçilerini bir araya toplayacak olan Birlik Türkiye Tekel İşçileri Federasyonunun kurulması için diğer vilâyetlerde mevcut Tekel İşçi Sendikalariyle temasa geçmiş ve Federasyonun bir ân evvel kurulmasına gayret etmiştir.

Şehrimizdeki faaliyet

Diğer taraftan şehrimizde mevcud Tekel İşçi Sendikaları da bir Federasyon kurmak için çalışmakta ve bir tüzük hazırlamaktadır. TEKSİF'in ana tüzüğü esas tutularak hazırlanan ana tüzük son şeklini almış bulunmaktadır.

Haller Meyva ve Sebze Taşıma İşçileri Sendikası Ana Tüzüğü

(Geçen sayıdan devam)

Üye divana celbolunup dinlenir ve icabında bilir kişilerin de reylerine müracaat olunarak son karara varılır. Bu kararı da dinlemeyen üyenin sendikadan çıkarılmasına haysiyet divanınca karar verilir. Çıkarma işleri yönetim kurulu tarafından icra olunur. Ve keyfiyet çalışma Müdürlüğüne bildirilir.

Defterler:

Madde 32 — Yönetim kurulu tarafından aşağıda yazılı defterler tutulur.

a) Aza defteri: Sendikaya girenlerin hüviyetleri, giriş tarihleri, aylık veya yıllık para taahhütleri bu deftere yazılır.

b) Karar defteri: Yönetim kurulunun kararları tarih ve numara sırasile bu deftere yazılır. Ve kararların alatı üyelerin imzalarile tasdik olunur.

c) Gelen ve giden evrak defterleri: Gelen ve gönderilen evrakın asılları ve gönderilen evrakın müsveddeleri bu tarih ve numara altında dosyalarında hıfzolur.

d) Demirbaş defteri Sendikaya ait bütün menkul ve gayri menkul eşya bu deftere kaydolunur.

e) Varidat ve sarfiyat defterleri: Sendika namına alınan bütün paraların alındıkları ve sarf olunan paraların verildikleri yerler sarih olarak defterlerde gösterilir. Ve varidat makbuzlarile sarfiyatın müsbit evrakı saklanır.

f) Kasa defteri: Sendikanın bütün nakit parası bu deftelere kayıt olunur ve alınıp verildiği muntazaman yazılır.

g) Dip koçanlı makbuzlar: Sendika bütün varidatını dip koçanlı ve sıra numaralı makbuz mukabilinde alır. Müsamereler hasılatı ile isimsiz gösterilen bağışlar varidat defterine meşruhat gösterilerek kayıt olunur.

h) Bilânço ve hesbı kat'î.

Yönetim kurulunun çalışma tarzı:

Madde 33 — Yönetim kurulu enaz 15 günde bir sendika idaresinde toplanarak gündemindeki konuları görüşüp karara bağlar. Sendika idaresinde resmî tatil günlerinden gayrı her gün muayyen saatlerde yönetim kurulu üyelerinden enaz bir kişi müracaatları kabul etmek üzere hazır bulunur ve bu saatler sendika idare merkezinin kapısında yazılı bulundurulur. Yönetim kurulunun kararlarından bu kararlarda imzası bulunanlar sorumludur.

Madde 34 — Hastalık vesaire gibi mecburî haller müstesna, yönetim kurulunun arka arkaya 3 toplantısına gelmeyen üyeye başkan tarafından yazılı bir bildirim yapılır. Üye buna rağmen yine toplantılara gelmezse yönetim kurulundan çekilmiş sayılarak yerine 26 ncı madde hükmünce yedeklerden biri getirilir.

Madde 35 — Yönetim kurulu meslekî ve idarî bir işin incelenmesi için bilgisinden ve tecrübesinden faide umduğu kimseleri danışma maksadı ile toplantısına çağırabilir. Bu zatlar kararlarda oy sahibi değildirler.

Madde 36 — Sendika başkanı her yerde ve her hususta sendikanın temsilcisidir. Hastalık veya bir özür halinde bu süre içinde başkanlık vazifelerini başkan vekili yapar. Sendikanın mührü yalnız başkanda durur. Başkan vekili tarafından muamelâtın idaresi gerektiği zaman buna verilir. Mühür ancak elinde bulunduğu kimsenin imzasını da havi olduğu takdirde muteberdir.

Sayman görevleri:

Madde 37 — Sayman üye, mevzuata uygun usullerle işbu tüzüğün ve yönetim kurulunun vermiş olduğu yetkilerle hesap işlerinin düzgün olarak yürümesine nezaret eder ve sendika ayrı bir muhasebeci tutuncaya kadar bunları bizzat temin ile sarfiyatın bütçe dairesinde cereyanını temin eder. Aylık mizanlarla yıllık bilânçoların ve bütçe tasarısının hazırlanması saymana aittir. Bunları yönetim kurulunun tetkik ve tasvibine arzeder. Bütün masraf emirlerile her türlü ödenek makbuzlarını Başkanla birlikte imza eder.

Veznedarın görevleri:

Madde 38 — Veznedar, sendikaya ait tahsilâtı takip ile 100 liradan fazla parayı sendika namına önceden yönetim kurulunca kararlaştırılmış Millî Bankalardan birinde açılmış olan hesaba yatırır. Saymanla beraber gelir ve giderlerin muntazam defterlere kaydını takip ve temin eder. Bankadaki para Başkan veya başkan vekili, sayman veznedarın müşterek imzaları ile çekilir.

Denetim Kurulu:

Madde 39 — Yönetim kurulunun bütün muamelâtını ve tahsilât ve sarfıyatini bütçeye uygun yapılıp yapılmadığını denetlemek üzere 15 inci maddenin 6 ncı fıkrası gereğince Genel kurul tarafından her çalışma yılı içinde 3 kişilik bir denetim kurulu ile 3 yedek seçilir. Denetçiler her zaman dosyalar, defterler, müsbit evrak ve dip koçanları üzerinde incelemeler yapmak ve kasa mevcudunu saymak yetkisini haizdirler. Yönetim kurulu sayman, veznedar ve Sendika memurları denetçilere her cihetten dolayı kolaylık göstermek ve istedikleri vesikaları, evrakı ve defterleri ihzar etmekle mükelleftirler.

Madde 40 — Denetim kurulu yaptığı murakabe ve incelemeler sırasında sendikanın para muamelâtında yolsuzluk veya suiistimal gördüğü takdirde keyfiyeti yönetim kuruluna bildirir. Ve tahkikatı derinleştirmek üzere muamelâtında yolsuzluk görülen kimsenin işten uzaklaştırılmasını ister. Yönetim kurulu buna muvafakat etmediği veya işten el çektirilen kimsenin suiistimali meydana çıktığı halde hakkında takibat yapılmaktan çekindiği takdirde denetçiler Haysiyet Divanını toplantıya çağırırlar. Denetin kurul ile Haysiyet divanının bir arada yapacağı yoplantıda verilecek kararları gerekirse 22 inci madde mucibince Genel Kurul olağanüstü toplantıya çağrılır ve burada durum denetçiler tarafından yapılacak muamele hakkında genel kuruldan bir karar istenir.

Haysiyet Divanı:

Madde 41 — Sendika üyelerinin şahıslarına ve gerek kendi aralarında ve gerekse üye ile sendika arasındaki karşılıklı münasebetlere dair bu tüzükte yazılı hükümlerin tatbikinde de denetim kurulu arasında zuhur edecek ihtilâflarda bir danışma ve karar mercii olarak Genel kurul tarafından 15 nci maddenin F fıkrası gereğince her çalışma yılı için 5 asil 3 yedek azadan ibaret bir Haysiyet Divanı seçilir.

Haysiyet Divanının görev ve yetkileri:

Madde 42 — Denetim kurulu veya Haysiyet divanı üyelerinden biri istifa eder, veya çıkarılırsa yerine yedeklerden en çok oy almış olan geçer.

Madde 43 — Bir üye Yönetim ve Denetim kurullarile Haysiyet divanında, hepsinde veya ikisinde birden vazife alamaz.

Madde 44 — Haysiyet divanının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Bir üyenin sendikaya kabulü hakkında tereddüt hasıl olduğu za-

(Devamı sayfa 4. de)

Büyük Hikaye

Bereketli Topraklar Üzerinde Yaşıyoruz

Tefrika No. 5 — **Yazan: Rüştü CEYHAN**

AHIRDA KUMAR FASLI

On bir buçukta yerlerini öteki yedeğin işçilerine bırakıp, paydos ettiler. Höse Hasan caketiyle içliğini çıkarıp iyice sıktı. Titriyordu. Evin yolunu tuttular.

Ev, iki mahalle aşağıda, muhtarın vaktiyle hayvanlarını bağladığı, tabanı hâlâ gübre örtülü, genişçe bir ahırdı. At sinekleri vınıltılı daireler çizerek uçuşuyorlardı. Harap duvarlar yarı bellerine kadar ıpıslaktılar. Üç arkadaştan başka, daha sekiz işçi burda barınıyordu. Bu sekiz kişi de çalışmak için Çukurova'ya inmiş, Orta Anadolu'lu veya Doğu illerimizdendiler. Yakın Çırçır veya sabun fabrikalarında çalışıyorlardı.

En alt katı teşkil eden bu ahırın üstü iki kattı ve umumiyetle ev «Mâili imhidam» dı. Şimdiki mahalle muhtarı eskiden şalgam satardı. Ermeni tehcirinden sonra bu evi eline geçirmiş, kiraya vermeğe başlamıştı. Fabrikalar genişleyip, yeni yeni fab rikalar kurulunca genişleyen iş ve işçi hacmi dolayısiyle son yıllarda, yanyana iki ahırı da işçilere kiralıyordu.

Ahırın aralık aralık tavan tahtalarından toz, sidik, su dökülürdü.

Üç arkadaş, ekmek, kara zeytin ve birer baş kuru sovandan ibaret yiyeceklerinin başına çöktüler. İflâhsızın Yusuf sovanını yumruğuyla ezdi, sovanın cücüğü de fırladı. Yusuf cücüğü aldı:

«Sovanın cücüğü de bi datlı olur ki!»

Pehlivan Ali:

«Her bi şeyin güççüğü datlı olur!» dedi.

Köse Hasan:

«Bes yılanın değil! diye tamamladı.

Ahırın öteki sâkinleri de yiyeceklerinin başına çökmüşlerdi. İştahlı bir ağız şapırtısıdır gidiyordu. Bir ara ahırın kapısında genç irisi bir delikanlı belirdi. Karşı ahırda yatıp kalkıyordu, çoğu sefer işsiz dolaşırdı. Ahırın sol köşesindeki işçi turubuna seslendi:

«Lan Topal ağa nörüyon? Kör kösdü gibi yumulmuşsun yimeğe gene... Öyle mi?»

Odanın baş köşesini tutmuş, topal ihtiyar cevap vermedi.

«Ah dümbük ah, dedi kapıdaki, seni bi ben bilirim, bi de çeneyin altındaki şeytan!»

İhtiyar homurdandı. Delikanlı kapıdan çekilirken, bu baştan bir başkası seslendi:

«Hidayetin oğlu lan, öyle mi?»

Delikanlı geri döndü:

«Neyle mi?»

Var mısın?»

«Neye var mıyım?»

«Atak mı?»

«Vallaha kardaş param yok ki... Topal ağa'dan istesek, bedel etmez ki... Öyle mi Topal ağa, bedel eden mi iki kayma?»

Köse Topal:

«Etmem!» dedi.

«Niye etmen?»

«Günah!»

«Günah!»

«Günahsa, günahı bana... Fayız almak günah değil mi?»

«O başka, o başka...»

Pehlivan Ali koca bir tas suyu içti, geyirdi:

«Hak şükürüür!»

İflâhsızın Yusuf:

«Bi dene de bana doldur hele kardaş!»

Ali tası doldurup Yusuf'a uzattı. Yusuf gurt gurt diye içerken, kapıda duran Hidayetin oğlu ıslık çalıyor, Pehlivan Ali gülüyordu. Suyu içtikten sonra Yusuf:

«Ölüleriyin canına deysin kar daş!» dedi, tası uzattı.

Sonra yorganlarını yaydılar, yanüstü devrilerek birer cıgara yaktılar. Konuşmuyorlardı. Üçünün vücudundan da yorgunluk seller gibi akıyordu. İzmaritleri ezip, yorganlarının yarısını üstlerine alarak derhal uykuya geçtiler.

Oda halkı şorya şurya serilmişti. Az sonra horultular başladı. Arada iniltiler, sayıklamalar... Yalnız birisi, Köse Topal uyanıktı. Oda kapısının yanında, simsiyah bir gaz tenekesinde su ısıtmak için tenekenin altını yonga parçalariyle tutuşturmağa çalışıyor, iki kat ola ola üflüyordu.

AHIR TİCARETİNE DAİR

Bu adam Kayseri'nin Bünyan ilçesine bağlı köylerden birindendi. Birinci büyük harpte, Çanakkale'de diz kapağından yediği kurşun yeri iyi tedavi edilmediği için sakat kalmıştı. Az bükülüyordu. Her yıl Çukurova'ya herkesten evvel iner, muhtardan bu ahırı on liraya kiralar, sonra birer ikişer düşen bekârlara, adam başına üç lira hesabiyle yatacak yer verirdi.

Yatağı, yeşil kilitli tahta sandığı, tenceresi, teneke ibriğiyle odanın baş köşesini tutardı. Bekâr çamaşırı yıkar, yemek pişirir, sıfır numara tıraş makinesi, ağzı dönmüş, demiri paslı usturasiyle saç sakal beş kuruşa traş ederdi. Faizle para da verirdi. Verirdi ama, öyle her önüne gelene değil. Para vereceği adamı gözünden tanırdı. Meselâ, iş bulmuş da, kayıt için pul, resim parası iktiza etmiş. Böylelerine bir lira verse, para günü iki buçuk lira alırdı. Ekseri günler yemek te pişirirdi amma, «kendi kontuna» değil. Peynir, ekmek, tahin helvası veya turşudan bıkan bekârlar: «... Varak bugün de ısıccak bi yimek yiyek!» dediler mi, Köse Topal'ın günü doğardı. Kazana dahil olacaklardan paraları peşin toplar, topallıya topallıya tutardı pazarın yolunu. Çürük patates veya kılcan kılcan pırasaları bedavaya yakın toplar getirir, bıçak niyetine kullandığı, taşda bilenmiş paslı bir çenber parçasiyle öteberiyi doğrar, biraz çeşit, biraz zeytinyağı, yahut kaşığın burnuyla bir parça margarin, sonra doldurudu suyu, verirdi tencerenin altına ateşi. Cığıl cığıl suda göbek atarak kaynayan pırasa veya patatesler erir, dağılırdı. Köylerinde bu kadarını olsun bulamıyan bekârlar, Topal Ağa'ya dua üstüne dua ederek çalarlardı kaşığı.

Köse Topal beş vakit namazını kaçırmazdı.

Ocağın altını tam parlatmıştı ki, Hidayetin oğlu gene tepesine dikildi:

«Öyle mi, Topal... dedi, böyle hemşeriliğin avradını .... Lan gözlerim kararıyor acımdan, bi tevir oluyorm lan... Lan sende heç mi Allah korkusu, mahremet yok lan?»

Köse Topal ayağa kalktı:

«Bir iş miş ne bulamadın mı ki?»

«İstasiyunda gara vagunlardan daş çektik ötegün, bi buçuk lire virdilerdi, iki gündür yiyom vallaha...»

«Yalansın, dinim rabbena hak kiyçun yalan. Kızlara gidiyor dediler ta...»

«Kim dedi lan? -Gülüverdi - Vabalımı almış kim dediyse Topalaa... Sen de inandın mı? Aboo...»

«İş miş aramıyon ki, zıv zıv geziyon...»

«İş nerde Topalaam iş nerde? Bırak sen onu bunu ya, epmek ne yok muydu?»

«Epmek ne gezermiş? Ben alil bir adamım a hey...»

Hidayetin oğlu yere tükürdü. Sonra Köse Topal'ın yakasını tuttu:

«Şu koynundaki kaymaklardan ikicik virsen harcasam nolur?»

«Koyuvir yakamı... Kayma ne gezermiş koynumda?»

Hırsla ahıra daldı. Hidayetin oğlu arkasından:

«Eh lan Topalaa, dedi, belle bunu... Ben de Hidayetin oğluyum ....»

Çekildi gitti. **(Devamı var)**

Açık teşekkür

Mıntıkamızın Sayın Doktoru Kâmil Şahinoğlu ve sıhhiye memuru Recep Uygun arkadaşımız, işçilerimizin sıhhatı bakımından büyük söller olduğuna inanmış ve bu inancın kendilerine bahşetmiş olduğu azimle, temiz duyguları ile geceyi gündüze katarak çalışmaları ve bütün işçilerimize hüsnüniyet, güler yüz, tatlı dille muamele etmeleri sendikamız idare heyetinin sonsuz takdir ve memnuniyetine mazhar olmaktadır. Kendilerine sendikamız adına teşekkür etmeyi bir borç biliriz.

Değirmisaz G.L.İ.
İşçileri sendikası
(Y. Ç.)

Haller Meyva ve Sebze Taşıma İşçileri Ana Tüzüğü

man 5 nci maddede yazılı şartların bahis konusu olan üye hakkında mevcut olup olmadığına dair karar vermek.

b) 8 inci madde delâletile 31 inci maddeye göre ihtar ve çıkarma cezası vermek.

c) 30 uncu maddenin i, k, l; ve m fıkralarında yazılı işlerin ifasında Yönetim kurulu ile işbirliği yapmak,

d) 27 nci ve 40 ıncı maddede yazılı hallerin vukuunda Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırmak,

SENDİKANIN TEMSİLCİLERİ

Madde 45 — İş Kanununun tarifine göre işçiler ile iş verenler arasında çıkacak (tek başlı) ve (toplulukla) iş ihtilâflarında ara bulmak ve iş arkadaşlarının hak ve menfaatlerini doğrulukla korumak amacı ile bu kanunun 78 inci maddesinde seçilme tarzı tarif edilen işçi mümessilleri rızalarının alınması şartiyle, işyerleri ile sendika arasında karşılıklı münasebeti düzenlerler. Bu görevi kabul eden işçi mümessilleri sendikanın o iş yerlerindeki temsilcisi sayılırlar. Sendika işbu tüzüğün 30 uncu maddesinin (c) fıkrası gereğince bu mümessillikler için aday gösterir. Sendika adaylarından seçilen işçi mümessilleri çalıştıkları iş yerlerinde çalışma mevzuatının uygulanma tarzının takibi, işçilerin şikâyet ve dileklerinin dinlenip sendikaya aksettirilmesi, sendika aidatının toplanması, bulundukları yerlerdeki iş hayatının işçi ve iş veren arasında karşılıklı güven ve saygıyı ve istihsal artımını sağlayacak bir yolda geliştirilmesi için çalışmakla görevlidirler. Sendika mümessilleri bir iş yerindeki bütün işçilerin hak ve menfaatlerini iş kanununun hükümleri içinde korurlarsa da sendika üyesi olmayan bir işçinin hak ve menfaatlerinin sendika vasıtasile korunup korunmaması, yönetim kurulunun bu hususta vereceği karara bağlıdır.

SENDİKA MEMURLARI

Madde 46 — Sendikanın işleri genişledikçe ve bu tüzükte yazılı hükümlerin yerine getirilmesi yukardaki maddelerde sıfat ve görevleri belirtilen sendika teşkilâtının gücü dışına çıktığı zaman sendika tarafından gerektiği sayıda memur ve hizmetliler kullanılabilir. Memur ve hizmetliler yönetim kurulu tarafından tayin olunur ve hizmetten çıkarılır.

MALİ HÜKÜMLER

Madde 47 — Sendikanın geliri üyelerden alınan ayda 100 kuruş aidat, bu mikdar yılda (120) lirayı geçmemek şartiyle genel kurul kararile artırılabilir. Bankada yatan paraların veya tahvillerin faizleri, kooperatif ve müsamere gelirleri, sendikaya karşı sevgi gösteren hayır sever kimselerin ve makamların yapacağı bağışlar ve kanunlara göre kaydolunabilecek diğer tah silâttan ibarettir. Her nevi tahsilât karşılığı Sendikanın mühürü ve başkan veya Başkan vekilinin imzasını taşıyan dip koçanları ve sıra numaralı makbuz verilmesi şarttır.

Madde 48 — Her nevi sarfiyat bütçe dahilinde yapılır. Bütçe harici yapılan sarfiyattan yönetim kurulu müştereken ve müteselsilen mesuldür.

SENDİKANIN TALİMATNAMESİ

Madde 49 — İşbu tüzükte belirtilen amaçlara varmak, sendikaya düşen görevleri hakkile yapabilmek ve sendika teşkilât ve mensuplarının yetkilerini, görevlerini, çalışma yollarını ve karşılıklı münasebetlerinin cereyan tarzını tesbit etmek üzere Taşıma İşçiliğinin hususiyetlerini göz önünde tutan bir talimatname hazırlanarak Yönetim kurulu asil ve yedek üyeleri, Denetim Kurulu ve Haysiyet Divanı üyelerinin hep bir arada toplandığı bir mecliste görüşülür ve kabul edilir. Bu talimatnameden yeter sayıda bastırılarak sendika teşkilâtı mensuplarına verilir. Ve üyelerin tetkikine hazır bulundurulur.

Sendika üyeleri bu talimatname hükümlerine aynen bu tüzükte yazılı hükümler gibi riayet etmek mecburiyetindedirler.

Madde 50 — Sendika işinden haksız olarak çıkarılmış işçiye yardım yapmayı en önemli işlerinden biri olarak telâkki eder.

İş kanunu gereğince işçi hakkını korumakla görevli olup da ifası esnasında işten çıkmış olan işçi veya sendika mümessilleri Dahili Talimatnamede mikdar ve nevileri tasrih edilmiş olan bu yardımlardan ön plânda ve tercihan faydalanırlar.

SON